

НАУЧНА СЕСИЯ ЗА ЯВОРОВ

На 13 януари (по нов стил) 1993 г. се навършиха 115 години от рождението на Пею Тотев Крачолов, останал в нашата и в световната литература с артистичния си псевдоним Яворов. През този и през следващия ден в родния град на поета Чирпан се проведе научна сесия, организирана от международната фондация "Яворов". С доклади участваха двадесет и двама литературоведи от цялата страна.

Освен на специфичните си научни интереси в прочетените доклади всеки от участниците в сесията даде израз и на преклонението си пред паметта на големия поет, побрал в сърцето си личната и националната трагика, фиксира в творчеството си много екзистенциални загадки, показал с живота си великата мисия на човека спасител и страдалец. И до днес — след толкова страници, посветени на него — Яворов сякаш остава енигма. И колкото повече се пише за него, толкова повече нерешени въпроси изникват пред литературната ни наука.

У всички изследвачи на Яворов — и предишни, и сегашни — се забелязва особена боязън при опита им да проникнат в неговия свят. Тази боязън, граничеща понякога с несигурност и неувереност, пролича и на тази сесия. Но заедно с нея пробляснаха неочаквани догадки и неординерни литературоведски решения. Един от характерните белези на сесията беше разкрепостеността на мисленето, проявена дори и в избора на темите, например "Еротични мотиви в поезията на Яворов" от Алберт Бенбасат, "Митът за Сизиф в творчеството на Камю и Яворов" от Николай Димитров, "Символиката на цветята в поезията на Яворов" от Радослав Радев (нека да не заблуждава заглавието, и тук стана дума за еротика).

На фона на съвсем новите разработки и интерпретации на повечето участници познато прозвучаха докладите (всъщност техни статии, печатани преди) на Елка Константинова — "Яворов и Лилиев", на Катя Кузмова-Зорофова — "Трагизмът на самотната личност", на Светлозар Игов — "Хайдушки копнения" като пионерска книга на модерната българска проза".

Проблематиката на част от докладите беше свързана с взаимоотношенията и диалога на Яворовото творчество с други творчески светове. В тази плоскост Яворов беше видян в няколко контрапунктни насоки. В контекста на българската литература: като се започне от старобългарския период (Димитър Кенанов — "Историята на един пространствен метафоричен модел в поезията на Яворов"), като се премине през възрожденското време (Витка Николова — "Анализи към връзката Ботев — Яворов"), и се стигне до Яворовата съвремен-

ност. Тя беше обект на разработките на Иван Русков — "Яворов и скритите диалози в литературата", на студентката от Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий" Антония Велкова — "Проблемът за личността и другите у Яворов и Вазов", на Ирен Иванчева — "Яворовото влияние върху първите стихосбирки на Екатерина Ненчева и Дора Габе".

На проблематика, произтичаща от Яворовата традиция, бяха посветени докладите на Иван Станков — "Раздвоението у Яворов и Разцветников", на Владимир Янев — "Яворов и българският експресионизъм", и на Йордан Нанчев — "Иван Арнаудов — един забравен следовник на Пейо Яворов". Рецепцията на Яворовото творчество разгледаха Бистра Ганчева — "Моменти от критическото осмисляне на Яворовото творчество" — и Савва Василев — "Яворов в критическото творчество на Владимир Василев".

Яворов беше поставен и в контекста на световното литературно развитие в компаративистичните доклади на Страхил Попов "Яворов и Бодлер" и на Ангел Тонов "Мотивът "Нирвана" в поезията на Пейо Яворов и Владислав Петкович-Дис". На конкретни Яворови творби бяха посветени текстовете на Иво Милтенов ("Сенки") и на Димитър Михайлов ("Нощ"). Висок финал на сесията беше докладът на Николай Звезданов "Видимост — слепота в света на Яворов".

Международната фондация "Яворов", поставила си високоблагородната задача да подпомага пропагандирането и изучаването на Яворовото творчество, ще издаде материалите от сесията в специален сборник.

Димитър Михайлов